Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0526U000380

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-11-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юрійчук Любомир Михайлович
2. Liubomyr M. Yuriichuk

Кваліфікація: к. мед. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1757-6271

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.01.21

Назва наукової спеціальності: Травматологія та ортопедія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-11-2026

Спеціальність за освітою: лікувальна справа

Місце роботи здобувача: КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОБЛАСНА КЛІНІЧНА ЛІКАРНЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ"

Код за ЄДРПОУ: 01993150

Місцезнаходження: вул. Федьковича, Івано-Франківськ, 76008, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.606.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Національний інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012007

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 01054, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Національний інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012007

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 01054, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76, 76.29.41

Тема дисертації:

1. Профілактика, діагностика та лікування контрактур плечового суглоба.

2. Prevention, diagnosis, and treatment of shoulder joint contractures.

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено підвищенню ефективності діагностики та лікування контрактур плечового суглоба шляхом дослідження їх патогенезу, морфологічних і біомеханічних особливостей та обґрунтування диференційованої лікувальної тактики при ідіопатичному і вторинному адгезивному капсуліті. Актуальність роботи зумовлена тривалим больовим синдромом, обмеженням рухів і функціональним дефіцитом, а також недостатнім урахуванням етіологічних та структурних відмінностей контрактур під час вибору лікування. Клінічну частину виконано за результатами обстеження та лікування 889 пацієнтів із контрактурою плечового суглоба. Ідіопатичний адгезивний капсуліт діагностовано у 230 осіб (25,9 %), вторинний у 659 (74,1 %). Серед усіх обстежених післятравматичні контрактури виявлено у 419 пацієнтів (47,13 %), післяопераційні у 189 (21,26 %), контрактури іншої етіології у 51 (5,73 %), зокрема на тлі омартрозу та кальцинуючого тендиніту сухожилків ротаторної манжети. Проведено аналіз результатів лікування з урахуванням походження та

патогенетичних особливостей контрактур. Експериментальне дослідження проведено на 11 кролях породи Сірий велетень віком 2–2,5 року, масою 4,2–4,5 кг. Ушкодження суглобового хряща моделювали внутрішньосуглобовим введенням колагенази в дозі 1500 колагеназних одиниць. Потовщення капсули та зміни синовіальної мембрани виявлено у 72,7 % зразків відповідно, фіброзні зміни у 27,3 %, клітинно-запальну інфільтрацію у 54,5 %. Установлено кореляцію між ступенем ушкодження хряща та вираженістю змін синовіальної мембрани ($r = 0,74$; $p = 0,02$). Результати підтримують уявлення про взаємозв'язок ураження суглобового хряща та змін капсульно-синовіальних структур. За допомогою програм SolidWorks та ANSYS створено тривимірну імітаційну модель плечового суглоба і досліджено його напружено-деформований стан за різних варіантів контрактури. Локальне зниження еластичності капсули супроводжувалося зростанням напружень у суглобовому хрящі та субхондральній кістці. Отримані результати обґрунтовують урахування локалізації капсулярних змін під час вибору реабілітаційних рухів і планування селективної капсулотомії та вказують на можливий біомеханічний механізм прогресування дегенеративних змін. Оцінено діагностичну інформативність клінічних тестів при ранньому ідіопатичному адгезивному капсуліті. Чутливість коракоїдного больового тесту становила 86 %, специфічність 87 %, тесту Noboa відповідно 84 % і 79 %. Жоден тест не мав абсолютної діагностичної цінності. У дослідженій вибірці на першій стадії активного синовіту клінічні тести були інформативнішими за ультрасонографію та магнітно-резонансну томографію. Результати обґрунтовують їх використання у складі комплексного первинного обстеження. Рентгенденситометрично встановлено зниження мінеральної щільності кісткової тканини голівки плечової кістки ($p = 0,021$) та великого горбка ($p = 0,034$) у пацієнтів із контрактурою на тлі розриву сухожилка надостьового м'яза навіть за відсутності системного остеопорозу. Виявлено кореляційний зв'язок між зменшенням кута відведення та зниженням мінеральної щільності кісткової тканини ($r = 0,44–0,68$; $p < 0,01$). Ці дані узгоджуються з роллю зниження механічного навантаження та гіпокінезії у формуванні локальних остеопенічних змін. Включення дистензійних внутрішньосуглобових ін'єкцій до консервативного лікування вторинного адгезивного капсуліту супроводжувалося кращими функціональними результатами через шість місяців за шкалою Constant Shoulder Score ($p = 0,034$). Для зменшення болю за візуально-аналоговою шкалою відзначено тенденцію до покращення, яка не досягла статистичної значущості за порога $p < 0,05$ ($p = 0,06$). За результатами клінічного аналізу визначено сприятливий для хірургічного лікування період від 100 до 350 діб від початку захворювання. Висічення дзьобоплечової зв'язки супроводжувалося збільшенням зовнішньої ротації з 12,8° до 51,5° через шість місяців ($p = 0,04$). Оцінено застосування селективної капсулотомії у поєднанні із субпекторальним тенодезом та реконструктивними втручаннями при вторинному адгезивному капсуліті. Сформульовано концепцію контрактури плечового суглоба як мультиструктурного патологічного процесу із залученням капсули, суглобового хряща, сухожилково-кісткового прикріплення та кісткової тканини. Практичне значення роботи полягає в удосконаленні ранньої діагностики, обґрунтуванні диференційованого вибору консервативного і хірургічного лікування, урахуванні локалізації капсулярних змін та функціонального стану суглоба під час планування реабілітації. Ключові слова: плечовий суглоб, контрактура, адгезивний капсуліт, капсула суглоба, біомеханіка, мінеральна щільність кісткової тканини. Галузь – медицина.

2. The dissertation aims to improve the diagnosis and treatment of shoulder joint contractures by investigating their pathogenesis, morphological and biomechanical characteristics, and substantiating a differentiated treatment strategy for idiopathic and secondary adhesive capsulitis. The relevance of the study stems from persistent pain, restricted movement, and functional impairment, as well as insufficient consideration of the etiological and structural differences between contractures when selecting treatment. The clinical component was based on the examination and treatment of 889 patients with shoulder joint contractures. Idiopathic adhesive capsulitis was diagnosed in 230 patients (25.9%) and secondary adhesive capsulitis in 659 (74.1%). Among all patients examined, post-traumatic contractures were identified in 419 (47.13%), postoperative contractures in 189 (21.26%), and contractures of other etiologies in 51 (5.73%), including those associated with glenohumeral osteoarthritis and calcific tendinitis of the rotator cuff tendons. Treatment outcomes were analyzed with consideration of the etiology and pathogenetic characteristics of the contractures. The experimental study involved 11 Grey Giant

rabbits aged 2–2.5 years and weighing 4.2–4.5 kg. Articular cartilage damage was induced by an intra-articular injection of collagenase at a dose of 1,500 collagenase units. Capsular thickening and synovial membrane changes were each identified in 72.7% of specimens, fibrotic changes in 27.3%, and inflammatory cell infiltration in 54.5%. A correlation was established between the degree of cartilage damage and the severity of synovial membrane changes ($r = 0.74$; $p = 0.02$). These findings support an association between articular cartilage damage and changes in the capsular and synovial structures. A three-dimensional computational model of the shoulder joint was developed using SolidWorks and ANSYS, and its stress–strain state was investigated under different contracture conditions. A localized reduction in capsular elasticity was accompanied by increased stresses in the articular cartilage and subchondral bone. These findings support consideration of the location of capsular changes when selecting rehabilitation movements and planning selective capsulotomy, and suggest a possible biomechanical mechanism underlying the progression of degenerative changes. The diagnostic performance of clinical tests in early idiopathic adhesive capsulitis was assessed. The coracoid pain test had a sensitivity of 86% and a specificity of 87%, while the corresponding values for the Noboa test were 84% and 79%. No test had absolute diagnostic value. In the study sample, clinical tests were more informative than ultrasonography and magnetic resonance imaging during the first stage of active synovitis. These findings support their use as part of a comprehensive initial assessment. X-ray densitometry demonstrated reduced bone mineral density in the humeral head ($p = 0.021$) and greater tuberosity ($p = 0.034$) in patients with contractures associated with supraspinatus tendon tears, even in the absence of systemic osteoporosis. A correlation was identified between reduced abduction angle and decreased bone mineral density ($r = 0.44–0.68$; $p < 0.01$). These findings are consistent with a role for reduced mechanical loading and hypokinesia in the development of local osteopenic changes. The inclusion of intra-articular distension injections in the conservative treatment of secondary adhesive capsulitis was associated with better functional outcomes at six months, as assessed using the Constant Shoulder Score ($p = 0.034$). A trend toward pain reduction on the visual analogue scale was observed, but it did not reach statistical significance at the $p < 0.05$ threshold ($p = 0.06$). The clinical analysis identified a favorable period for surgical treatment ranging from 100 to 350 days after disease onset. Excision of the coracohumeral ligament was associated with an increase in external rotation from 12.8° to 51.5° at six months ($p = 0.04$). The use of selective capsulotomy combined with subpectoral tenodesis and reconstructive procedures in secondary adhesive capsulitis was evaluated. The concept of shoulder joint contracture as a multistructural pathological process involving the capsule, articular cartilage, tendon-to-bone attachment, and bone tissue was formulated. The practical significance of the study lies in improving early diagnosis, substantiating a differentiated approach to the selection of conservative and surgical treatment, and considering the location of capsular changes and the functional status of the joint when planning rehabilitation. Keywords: shoulder joint, contracture, adhesive capsulitis, joint capsule, biomechanics, bone mineral density. Branch - medicine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Страфун СС, Сергієнко РО, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ. Результати протезування плечового суглоба. Травма. 2017;18(5):8-12. (категорія Б). DOI: https://doi.org/10.22141/1608-1706.5.18.2017.114114 https://trauma-journal.com/index.php/journal/article/view/566/598
- 2. Страфун С, Богдан С, Юрійчук Л, Страфун О, Білявський В. Особливості акроміопластики у хворих із хронічними масивними розривами ротаційної манжети. Terra orthopaedica. 2023;1(116):10-7. (категорія Б).

DOI:https://doi.org/10.37647/2786-7595-2023-116-1-10-17

- 3. Страфун С, Богдан С, Юрійчук Л, Сергієнко Р. Вплив звільнення коракогумеральної зв'язки на результати лікування у пацієнтів з ідіопатичним адгезивним капсулітом Terra orthopaedica. 2023;4(119):12-8. (категорія Б). DOI:https://doi.org/10.37647/2786-7595-2023-119-4-12-18
- 4. Страфун СС, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ, Сергієнко РО. Аналіз причин розвитку остеоартрозу плечового суглоба у хворих. після переломів проксимального епіметафіза плечової кістки. Вісник ортопедії, травматології та протезування. 2020;1:15-24. (категорія Б). https://doi.org/10.37647/0132-2486-2020-104-1-15-24
- 5. Страфун СС, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ, Сергієнко РО. Основні фактори, що впливають на розвиток посттравматичного асептичного некрозу у хворих із багатофрагментарними переломами проксимального епіметафіза плечової кістки. Вісник ортопедії, травматології та протезування. 2017;3:41-6. (категорія Б). URL:https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=P
- 6. Qriqorovski VV, Strafun SS, Abbasov SM, Boqdan SV, Yuriyçuk LM. Histopathology of tendons, tendon-osseous junction and clinical-morphological relationships in patients with partial shoulder rotator cuff ruptures. Azerbaijan Medical Journal. 2021;4:70-80. (Scopus). ISSN 0005-2523. DOI:https://doi.org/10.34921/amj.2021.4.011
- 7. Богдан СВ, Юрійчук ЛМ, Лєсков ВГ. Хірургічне лікування хворих з ушкодженням зв'язок, що утримують сухожилок довгої голівки біцепса (Pulley Lesion) в комбінації з контрактурою плечового суглоба. Terra orthopaedica. 2023;3:16-21. (категорія Б). DOI:https://doi.org/10.37647/2786-7595-2023-118-3-16-21
- 8. Страфун СС, Безуглий АА, Тимошенко СВ, Страфун ОС, Богдан СВ, Гайович ІВ, Юрійчук ЛМ. Аналіз структури контрактур суглобів верхньої кінцівки. Вісник ортопедії, травматології та протезування. 2021;3:4-12. (категорія Б). URL статті: https://visnyk.uaot.com.ua/index.php/journal/article/download/74/68
- 9. Сергієнко РО, Вовченко ГЯ, Юрійчук ЛМ, Сатишев ММ, Бурсук ЮЄ, Оліфіренко ОІ. Хірургічне лікування хворих з контрактурою плечового суглоба та ушкодженням суглобової губи лопатки. Terra orthopaedica. 2023;2:13-8. (категорія Б). https://doi.org/10.37647/2786-7595-2023-117-2-13-18 URL статті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Votip_2023_2_5
- 10. Страфун СС, Занько ІС, Лазарев ІА, Юрійчук ЛМ, Страфун ОС, Богдан СВ. Діагностична цінність клінічних тестів у хворих із ротаторною артропатією плечового суглоба. Вісник ортопедії, травматології та протезування. 2022;3:4-14. (категорія Б). https://doi.org/10.37647/0132-2486-2022-114-3-4-14 URL статті: https://visnyk.uaot.com.ua/index.php/journal/article/download/114/108
- 11. Безрученко СО, Долгополов ОВ, Юрійчук ЛМ, Ярова МЛ, Богдан СВ, Сіфоров ДВ. Результати хірургічного лікування хворих із застарілими вивихами акроміального кінця ключиці. Вісник ортопедії, травматології та протезування. 2022;2:58-65. (категорія Б). URL статті: https://ito.gov.ua/statti/rezultati-hirurgichnogo-likuvannya-hvorih-iz-zastarilimi-vivihami-akromialnogo-kintsya-klyuchitsi.html
- 12. Страфун СС, Страфун ОС, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ. Оптимальні терміни хірургічного лікування адгезивного капсуліту (Ретроспективне дослідження). Вісник ортопедії, травматології та протезування. 2022;1:10-7. (категорія Б). URL: https://otp-journal.com.ua/issue/view/2022-1
- 13. Лазарев ІА, Білявський В, Юрійчук ЛМ, Богдан СВ. Скелетно-м'язове моделювання компенсаторної участі м'язів плечового поясу в забезпеченні стабільності плечового суглоба в умовах часткового ушкодження сухожилка надостьового м'яза, спричиненого кальцифікуючим тендинітом. Terra orthopaedica. 2023;4(115):12-23. (категорія Б). DOI:https://doi.org/10.37647/0132-2486-2022-115-4-12-23
- 14. Страфун СС, Колов ГБ, Юрійчук ЛМ, Богдан СВ, Видерко РВ. Перебіг гнійно-некротичних ускладнень на рівні плеча. Звіти Вінницького національного медичного університету. 2023;27(4):591-5. (категорія Б). DOI:https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2023-27(4)-10

- 15. Лазарев ІА, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ. Рентгенденситометричні показники щільності кісткової тканини головки плечової кістки у хворих із контрактурою плечового суглоба та розривом сухожилка надостьового м'яза. Травма. 2022;23(4):17-23. (категорія А, Scopus). DOI:https://doi.org/10.22141/1608-1706.4.23.2022.905
- 16. Strafun SS, Bohdan SV, Strafun OS, Yuriychuk LM, Biliavskyi V. Results of selective capsulotomy and supraspinatus tendon repair in patients with diabetes (retrospective study). AD ALTA. 2022;12(2):148–51. (Scopus, Web of Science). https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/
- 17. Strafun SS, Bohdan SV, Yuriychuk LM, Strafun OS, Sergienko RO. Stress–strain of articular surfaces of the shoulder joint under various options of its arthrogenic contracture. AD ALTA. 2023;13(2). (Scopus, Web of Science). https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/
- 18. Страфун СС, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ, Страфун ОС. Консервативне лікування хворих із вторинним адгезивним капсулітом плечового суглоба. Біль. Суглоби. Хребет. 2022;12(4):189-94. (категорія А, Scopus). https://www.mif-ua.com/archive/issue-512
- 19. Bohdan SV, Yuriychuk LM, Strafun OS, Sergienko RO, Strafun SS. Frequency of pulley lesions in patients with adhesive capsulitis of the shoulder joint. Pain. Joints. Spine. 2023;13(4):45. (категорія А, Scopus). URL статті: https://www.mif-ua.com/archive/issue-566 https://www.mif-ua.com/media/uploads/arhiv/bsp/2023/4(tom%2013)/BSP_4(tom13)(zak52)_2023.pdf
- 20. Страфун СС, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ, Страфун ОС, Сергієнко РО. Результати лікування хворих зі стійкою контрактурою плечового суглоба після шва сухожилків ротаторної манжети плеча. Ортопедія, травматологія та протезування. 2024;4:26-31. (категорія А, Scopus). DOI: http://dx.doi.org/10.15674/0030-59872024426-31
- 21. Strafun S, Bohdan S, Yuriychuk L, Strafun O, Sergienko R. Effect of six-week immobilization on the results of arthroscopic suturing of the supraspinatus tendon in patients with shoulder joint synovitis. Academic Journal of Health Sciences: Medicina Balear. 2025;40(1):74-9. (Web of Science). DOI: https://doi.org/10.3306/AJHS.2025.40.01.74
- 22. Strafun SS, Bohdan SV, Savosko SI, Yuriychuk LM. A correlation between cartilage degradation and inflammation of the synovial membrane of shoulder joint in a rabbit model of collagenase-induced osteoarthritis. Reports of Morphology. 2025;31(1):66-72. (Scopus). DOI: https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2025-31(1)-09
- 23. Савосько СІ, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ, Страфун ОС, Сергієнко РО. Оцінка змін капсули плечового суглоба та зв'язок із пошкодженням хряща суглоба в експериментальній моделі омартрозу. Terra Orthopaedica. 2025;(1):10–9. (категорія Б). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Votip_2025_1_4
- 24. Страфун СС, Сергієнко РО, Богдан СВ, Юрійчук ЛМ. Лікування ушкоджень зв'язок, що утримують сухожилок довгої голівки біцепса на рівні міжгорбкової борозни плеча (Pulley Lesion). Вісник ортопедії, травматології та протезування, 2017;2:25-33. (категорія Б) URL: http://www.mif-ua.com/archive/article/45239

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U000255

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фіщенко Володимир Олександрович

2. Volodymyr O. Fishchenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.21

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4742-9416

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кваша Володимир Петрович

2. Volodymyr P. Kvasha

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.21

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7444-6289

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мовчан Олександр Степанович

2. Oleksandr S. Movchan

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.21

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5872-3349

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Поляченко Юрій Володимирович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Поляченко Юрій Володимирович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Юрійчук Любомир Михайлович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна